

NOVICE IZ TUJINE

Tokrat se ustavimo pri zanimivih vzponih v nepalski Himalaji. O nekaj podobnih plezalnih uspehih smo že poročali, tukaj pa je še nekaj čisto svežih himalajskih novic.

Tawoche

Na Tawoche, okoli 6500 metrov visoko goro v nepalski Himalaji v območju Kumbuja, torej v sosesčini Everesta, so v zadnjih dveh mesecih priplezali kar po dveh novih smereh. Najprej sta se v severno steno podala Japonca Fumitaka Ichimura in Genki Narumiter na alpski način v dveh dneh in pol preplezala novo smer. Vzpon sta ocenila s VI, AI5R, 1500 metrov, pa tudi sestop na južno in nato vzhodno stran menda ni bil najlažji. Ko sta opravila z vzponom, sta nadaljevala proti vrhu, kjer pa ju je le nekaj metrov od najvišje točke ustavil sumljiv in izpostavljen greben.

Na začetku letošnjega leta sta v južni steni iste gore novo smer preplezala Američan Renan Oztruk in Kanadčan Cory Richards. Smer sta brez predhodne aklimatizacije speljala po mogočnem južnem skalnem stebru gore. Tudi onadva sta za 1200 metrov dolgo smer potrebovala dva dni in pol, večje težave kot samo plezanje (ED2, WI 5.10 M4/5) pa jima je povzročala dehidracija, ker v skalnem stebru večinoma ni bilo snega, da bi si priskrbela vodo. Vseeno sta priplezala točno na vrh. Sestop po smeri s spusti ob vrvi jima je vzel še dodaten dan in pol. Oztruk je poskušal preplezati isto linijo že pred tremi leti, a so se s prijatelji obrnili zaradi slabega vremena.

Nemjung

Poročali smo že, da je francoska naveza Yannick Graziani in Christian Trommsdorff lansko jesen preplezala mogočen J stebel nepalskega sedemtisočaka Nemjunga v neposredni bližini Manasluja v Nepal. Približno istočasno pa so na zahodni strani gore delovali tudi Japonci. Gornilska sila odprave je bil Osamu Tanabe, himalajski veteran, ki se je povzpел na številne osemtisočake, vzpon na 7140 metrov visoki Nemjung pa je bil njegov prvi himalajski vzpon na alpski način. Tanabe, Michiro Kadoya,

Yasushiro Hanatani in Nobosuke Oki, ki so sestavljali plezalno moštvo, so se najprej aklimatizirali v bližnji skupini gora Himrung Himal, potem pa v dveh dneh dosegli vzhodno steno na višini približno 6000 metrov. Od tam so se v osemnajstih raztežajih povzpeli čez ledeno zahodno steno do zahodnega grebena, kjer so bivakirali okoli 300 metrov pod vrhom. Dosegli so ga naslednjega dne, še dan kasneje pa so sestopili pod steno.

Nemjung ima tako tri smeri. Prvi vzpon na to simpatično goro so leta 1983 po vzhodnem grebenu zabeležili prav tako Japonci, že omenjena Francoza pa sta sicer tudi preplezala lepo in med vsemi tremi najzahtevnejšo smer, a nista nadaljevala do vrha.

Malanphulan

Malanphulan je lepa gora, ki pa je 'zasenčena' zaradi Ama Dablama, ene najbolj obleganih himalajskih vršacev. Zato je redko obiskana, premore pa tudi še kakšno nepreplezano steno. To so ugotovili tudi Poljaki Marcin Michalek, Krzysztof Stalek in Wojtek Kozub, ki so se za aklimatizacijo najprej dvakrat povzpeli na »trekinski« vrh Lobuche East, kjer jim je preglavice delal predvsem vršni greben. Po počitku so nato vstopili v severno steno Malanphulana. Po štirih dneh zahtevnega plezanja, ki je bilo najtežje prav pod vršnim grebenom, kjer je bilo varovanje le simbolično, so ob enajstih zvečer končno prišli na izpostavljen greben. Razočarani, ker je bilo na vršnem grebenu preveč zelo sumljivih opasti, so se odpovedali nadaljnjemu vzponu na najvišjo točko in se odločili za sestop po preplezani smeri. Po vrvi so se spuščali še vso noč in ves naslednji dan. Svoj 1400-metrski vzpon, v katerem so nanizali osemnajst 60-metrskih raztežajev, so ocenili z ED2/3, AI 4/5, 85°, smer pa poimenovali **Ke garne**, kar po nepalsko pomeni nekaj kot »kaj narediti« oziroma »kaj č'mo«.

Kitajci na domačem terenu

Vzhodni Tibet in gorati deli Sečuana so se le občasno pojavljali v svetovnih alpinističnih revijah. Za popularizacijo tega plezalnega območja z brez številnih atraktivnih in večinoma še neosvojenih vrhov sta najbolj zaslužna Japonci Tomatsu Naka-

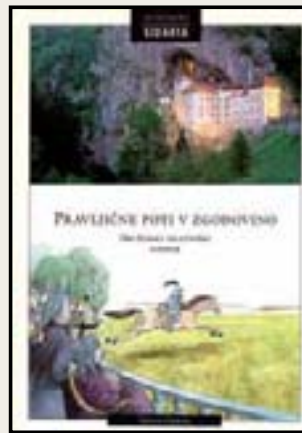
mura, ki že leta načrtno raziskuje ta del Azije in pa Mick Fowler, ki je s svojimi tamkajšnjimi vzponi vzbudil zanimanje svetovne plezalske javnosti za te gore. Z razvojem alpinizma na Kitajskem pa so se potenciala in atraktivnosti tamkajšnjih gora očitno zavedli tudi Kitajci. Tako sta lansko jesen v Siguniangu, gori, kjer sta najvidnejše sledi pustila dva Fowlerja (pokojni Američan Charlie Fowler in Anglež Mick, ki je za vzpon v S steni gore dobil tudi Zlati cepin), potegnili novo in precej zahtevno smer kitajska alpinista Yan Dongdong in Zhou Peng. **Free spirit**, kot sta smer imenovala, je dolga 1000 metrov, ocenila pa sta jo z VI, M4, AI3+. Za vzpon do vrha 6250 m visokega Sigunianga in za sestop sta potrebovala tri dni.

Novice je pripravil Urban Golob.

NOVE KNJIGE

Po stezicah v zgodovino

Irena Cerar: **Pravljične poti v zgodovino**: družinski izletniški vodnik. Sidarta, Ljubljana, 2009. Cena: 34,90 EUR.

Že v popotnici (poglavje Knjigi na pot) nam Irena Cerar jasno pove, da je njen drugi »pravljični vodnik« bolj resen, čeprav je še vedno namenjen otrokom oziroma družinam. V njeni prvi knjigi Pravljice poti za otroke so prevladovala predvsem prijazna gozdna bitja, kot so vile in palčki, v ospredju je bila narava. Z novim vodnikom Pravljice poti v zgodovino pa nas avtorica pe-lje po sledih človeka in njegove kulture. Vitezi, graščaki in mlinarji, neznani častilci kamna in na-

vadni ljudje – vsi s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi. In prav taka je tudi zgodovina na poteh, po katerih nas prijazno vodi Irena Cerar.

Knjiga Pravljice poti v zgodovino je v vseh pogledih dosežek. Že zato, ker je vseh petdeset izletov res uravnoteženo razporejenih po Sloveniji. Predvsem pa zaradi odlične prepletenosti pravljíčnosti in zgodovinskih dejstev, navezanih na sedanji prostor, človeka in naravo. Kdor hodi po teh zgodovinskih poteh, mu vodnik ne bo ponudil le učne ure zgodovine, pač pa vso pestrost vtisov, ki so se avtorici nabrali ob njenih obiskih in pisanju knjige. To ni pusta zgodovina, to je zabavna in zanimiva šola v naravi. Šola, iz katere se ne vrnemo z ocenami, pač pa polni novih spoznanj, vtisov in nenazadnje – polni lepote. Namreč, izjemna je knjiga tudi zaradi bogstva risb, ki jih je prispevalo kar deset uveljavljenih slovenskih ilustratorjev. Če k temu dodamo še privlačne fotografije in pregledne zemljevide, je vodnik zaokrožen učbenik, kakršnih v šolah ne poznamo. Tiste vrste učbenik, ki neustavljivo vabi, nevsiljivo uči, spodbuja domišljijo in obenem vzgaja za kulturno in lepo. Bolj, ko sem listal knjigo, bolj sem se čudil, kako je nastala – kajti ni lahko najti toliko bajk in zgodovinskih dejstev, vsega obiskati, nazadnje pa besedilo in podatke uskladiti še s sodelavci, ki so prispevali zemljevide, ilustracije in fotografije. Res, knjiga je obsežno delo tudi po vloženem trudu.

Vsak od petdesetih izletov v knjigi se pričinja z zgodbo (bajko, pravljico) iz preteklosti. Le-te so vzete iz različnih virov, vedno pa jih spremlja uvodna ilustracija. Sledi uvodni poudarek (označuje ga rdeč simbol – roka), zatem pa razmišljanje in opis zgodovinske znamenitosti. Na koncu avtorica razloži, kje je izhodišče izleta in poda opis poti. Ob robu strani, vpleteni med zanimive ilustracije ali fotografije, so še osnovni podatki – od višin in vrste izleta, primernih časov, dolžin, gostišč, prireditev, dodatnega branja, zanimivosti v bližini, predlaganih zemljevidov do sklicevanja na izlete, ki jih je avtorica opisala v svoji prvi knjigi. Če je na poti kakšna nevarnost, je le-ta prav tako omenjena ob robu knjige

– najbolj všeč mi je tista iz Olimpija: »Pozor pri količini pojedene čokolade!« Avtorica poudarja tudi modrost naših prednikov, posebej pri spoštovanju narave. Pri opisu vetrnega mlina na Stari Gori v Slovenskih goricah že z uvodno bajko pove: »Ne preklinjaj vetra.« Potem pa v besedilu pravi: »Da je treba naravne sile spoštovati, so naši predniki dobro vedeli. Znali pa so jih tudi izkoristiti.« Zdi se, da je današnji človek v tem pogledu že zelo oslabil in zato je krasno, da nas kdo tudi preko zgodovinsko-pravljicnih zgodb spomni na odnos do narave.

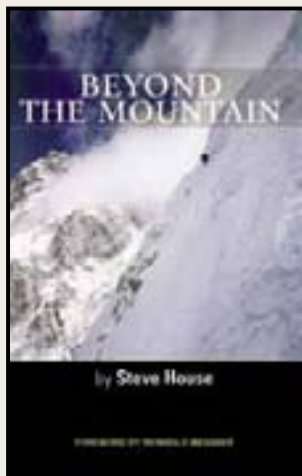
Irena Cerar je s pretanjenim čutom poskrbela, da je v knjigo zajela karseda širok nabor vtisov, ki jih na popotnika naredijo zgodovinski kraji in znamenitosti. Obiščemo stare gradove, teh je v knjigi največ, in ruševine, se sprehodimo po planinah med »berkmandeljci«, se ustavimo na pragu starih domačij in poskušamo prepiti ropot mlinskih koles. Tudi pod zemljo se spustimo, pokukamo za visoka samostanska obzidja, na zaobljenih vrhovih poskušamo zaslutiti ostanke gradišč, ustavimo pa se tudi pri utrdbah, vodnjakih, lipah, kamnih, prazgodovinskih nagrobnikih in še kje – tudi tam, kjer se nam zazdi, da bi morda »bilo še kaj.« Saj pri tako pestri izbiri ciljev domišljija, gotovo pa tudi okolica sama, spodbudita raziskovalno žilico.

Pot pričnemo v osrednji Sloveniji, gremo na Gorenjsko, obdelamo ves vzhodni konec naše dežele, potem pa se zavrtimo še ob obali in po severni Primorski. Skratka – ko ne veste, kam, malo pobrskajte po vodniku Pravljične poti v zgodovino. Posebej preberite poglavje Praktični napotki, kjer avtorica pravi, da se morate na izlet pripraviti. Preberite vse, kar piše o posameznem izletu, še preden se tja odpravite, pri tem pa vam bo v veliko pomoč tudi bogat seznam virov na koncu knjige. Prav pa je, da ob povratku izlet tudi podoživljate. Se pogovorite o njem, se zamislite nad dawnimi zgodovinskimi časi – in se kaj novega naučite. Predvsem pa se domov vrnite polni novih vtisov. Kajti ob tako odličnem vodniku jih boste zagotovo nabrali obilo.

Marjan Bradeško

Kaj je za goro?

Steve House: **Beyond the mountain** (Za goro). Predgovor Reinhold Messner. Patagonia books, 2009.

»Kaj je tam, za goro, če ni človek?« (Walter Bonatti)

»Da bi uspeli, bomo morali plezati skoraj goli, pomanjkljivo oblečeni in minimalno opremljeni. Pozabi na pritrjene, fiksne vrvi v steni, dobro založene tabore in na skrite zaloge opreme. Pozabi na šotore. Pozabi na spalne vreče. Pozabi na običajno, okusno hrano. Edina obleka, ki jo bomo nosili, bo na naših telesih. Vsak se bo grel s puhasto bundo in toplo pijačo, staljeno iz snega in ledu na dveh gorilnikih. Verjetno dovolj tekočine za 48 ur neprekinjenega plezanja. Po prvih 12 urah ne bomo več imeli dovolj opreme za sestop po smeri, po kateri se bomo povzpeli. Prisiljeni bomo izplezati in zaključiti vzpon na vrhu stene, da bi lahko sestopili na drugo stran. Ne bo druge možnosti, ker bomo imeli s seboj premalo opreme za spust. Vsi trije razumemo preprosto dejstvo. Če se bo kdo izmed nas med vzponom huje poškodoval in ne bo mogel nadaljevati, ga bosta morala soplezalca pustiti v steni. Da umre. In če bom jaz tisti, ki ga bosta prisiljena zapustiti, bom moral dovolj ljubiti Scotta in Marka, da jima bom dovolil oditi.« (Iz poglavja Partnerstvo – Anchorage International Airport, Aljaska, Junij 2000, pred vzponom v Direktni Slovaški smeri, južna stena Denalija, ZDA)

Pred skoraj dvajsetimi leti sem imel srečo, da sem lahko srečal, spoznal in dober mesec občasno

spremljal Steva Housa na njegovi prvi alpinistični odpravi. Skupaj smo hodili, plezali, nosili tovore, garali, preklinjali in se do onemoglosti šalili na naš ali tuj račun pod najvišjo steno na svetu, Rupalsko steno Nanga Parbata v Pakistanu. Nikomur izmed nas se takrat seveda niti sanjalo ni, da si je takrat skoraj mladoletni Štef, kot smo ga klicali, najmlajši član odprave, zadal posebno nalogo – postati po svojih močeh najboljši, oziroma tako dober plezalec, kot je le mogoče. Četudi bo to mogoče pomenilo postati eden izmed trenutno najboljših alpinistov na svetu!

Kaj je potrebno storiti, da bi postali eden najboljših visokogorskih plezalcev današnjih dni na svetu? Pomeni to samo izčrpne treninge dan za dnevno, dolgotrajno plezanje v visokih gorah, zmrzujoče hladne bivake pod milim nebom, zbiranje denarja za vsakoletne alpinistične odprave (posebej še za Američana) precej nevarne predele sveta, kot je muslimanski protiameriški Pakistan? So to samo vsakodnevna odrekanja, razveza zakona, spoznavanje trdih lekcij, ki jih učijo visoke gore in življenje samo? Knjiga »Za goro« nam govori o vsem tem. Napisana je s pretanjenim občutkom, s srcem za sočloveka – soplezalca in z visoko letučimi željami; biti boljši, kot si bil včeraj, bolj jasnoviden, kot boš jutri in bolj odgovoren, kot si danes. Štef se v najboljši luči pokaže ne samo kot izjemen alpinist, temveč tudi kot pronicljiv opazovalec in izjemen pisec. V svoje zgodbe je znal vplesti dramatičnost in pretresljivost, ki pa nikoli ne presežeta meje banalnosti. Tako posamezna poglavja niso zaključene zgodbe same po sebi, ampak tudi dokument časa in dogajanja. Knjiga preprosto interpretira, kaj vse je potrebno, da bi lahko stopili v svet visokoletečih želja, silnih izzivov, velike ljubezni do tovarišev v navezi, tudi velikih izgub. Dogodkov, ki so povezani s smrtjo v gorah, na katero se odzivamo še vedno drugače kot na umiranje okoli nas, na cestah, v civilizaciji. Zgovornost in jasnost pripovedi kljub nekoliko zahtevnejšemu jeziku bralca povleče v Štefov svet, da knjige kar ne more in ne more odložiti. Posebno težo daje objavljeni knjigi dejstvo, da je Steve House kot srednješo-

lec leto dni preživel v Sloveniji, največ časa v Mariboru. Njegova zgodba o alpinizmu se zato tudi v knjižni zgodbi začenja na samem vzhodnem začetku Alp, pod Pohorjem. Vse to natančno, s pravo mero spoštovanja do prvih korakov v slovenskih gorah in plezanja s slovenskimi soplezalci tudi podrobno opiše. V vednost svetovni alpinistični javnosti in za svoj spomin, kot omeni v uvodniku. Potrebno težo Housovemu sporočilu daje tudi predgovor samega Reinholda Messnerja, ki se, zanimivo, originalen, kot je od nekdaj, ne more izogniti temu, da ne bi citiral avtorjevih (za)misli.

Hvaležen sem Štefu za knjigo, za vse zgodbe, za iskrenost do samega sebe in drugih, za pristnost in jasnost pripovedi, za uvid, kako je mogoče biti in ostati velik v svojih dejanjih in skromen v svojih pričakovanjih.

Knjiga od izida naprej pobira prestižne knjižne nagrade za gorniško literaturo na pomembnih festivalih po svetu. Vse to me niti ne preseneča, saj je to med drugim ena izmed najboljših alpinističnih knjig, kar sem jih prebral v zadnjih dvajsetih letih!

Knjigo je mogoče naročiti na Patagonia books (www.patagonia.com).

Silvij Morojna

Vabilo na potepanje po Motniku in okolici

Roman Šimec in Marjan Semprimožnik: *Pešpoti v okolici Motnika*. Kamnik, Motnik: Občina Kamnik, Športno društvo Motnik, 2007. Priloga: turistična karta Motnik z okolico, 1 : 25.000.

Motnik je vas v Posavskem hribovju na vzhodu kamniške občine, od Tuhinjske doline pa ga